

Emnenr. 80.

Fylke:

Rogaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Tornestad

Emne: Hærsid, kjeruing sid.

Bygdelag:

Karusund

Oppskr. av: Margita Skaland-Slaup

Gard:

Skaland

(adresse): Nordre på Karung

G.nr. 13

Br.nr. 2.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Flere eldre - mest fra
Hafslund - f. 1895.

SVAR

1. heit harsfrie sunn for.

2. Dei visste ikkje stort om smitte, men dei la seg på lak eller sineker.
Og det var t.d. vanlig å slå kok. brakelag i sakkelsjen.

3. På brannsi bruka dei blad av ein tjukkblada
kaktus eller "jeløstr." (Truteg lalg el. smutt kake saman
med harsfrie.)
Mot hars (sprøtt hars) ^{sår} salve av bjørn og fløyel-
eller urin. Det bruka dei og for skann.
Forkjækk: Varm berpantia - lalg eller kamferolje
av ull på brystet.
Trofluensa: Brennevin - kornbrennevin og
rigelestram.
Mot svüller: kokt varmt harsfrie eller grant av
havremjøl og grønsåpe.
Mot vorte bruka dei urter eller flektsor som
dei eltes på grov mel eller heiv i kullandsbrønner,
eller og vaske dei vortene i "slavskjelle".
Ringormgros mot ringorm.
Mot tannverk, feber og heilendelse bruka

dei ofte i glas.

Hjelleboste skulde vera godt for magen,
kyremangel.

bot blødsforgifning brukte dei om lag
av sår mjølk eller meisa.

Te av frukt eller tørka kveka var godt
mot vattersott og hjertesjukdomar.

Urin skulde det vera bra og dricka for
ut eller auna, likeins te av fjerringrokk.

Blomen, gyltroiet på ein el. aunan med for uansett augo.

4. Det var ialfeld ikkje alle som hadde.

5. Dei hjelpte kussandve so godt dei
kunne, men eg mit ikkje om dei laute
hja prest eller jordmør.

6. Tjort og fløyte samman for hvidsgutdomar
og ~~st~~, og kvea, fely el. smukt + uuro noko
for brannsi - sprekken hud e.l.

7. Mit ikkje.

8. Har høyrst gjite det.

9. Den som laga det

10. Flecker, albogetkjell, glas^{plasker} i skape og bestes.

11. Ja, rigakalsam og tejeunten i d.

12. Bekkinge og veltakere.

13. Mjølleg.

14. Ikkje mange. Sket almanakka.

15. Utanom det eg har nemnt, var det vel heilt kapping som mykje vort brukt. Kapping er det vel smutt stutt med luss, og som gjentunge i 8-10 års alderen sag eg farmor sette iglar mot tannverk.

16. Både menn og kvinner - men helst kvinner bruk eg.

17. Begge deler.

18. Ja, det og.

19-22. Det veit eg ikkje, men det er lusing.

23. Når folk bring hjelpe.

24. Dei fleste tok ikkje betaling, men oftest fekk dei ut eller arma ka naturalia.

25-26. Veit ikkje.

27. Har ikkje høyrst om det.

28. — . —

29. Nalle, kucka, ringormgrus, kacklås - heyll, havre - iglar - kupper, kjerringrotte tjørn osv.

30. Ja.

31. Plantene tørka dei som oftest

32. Ja.

33. Aolud Håvoken fondkone - f. 1849 o 1920 - hoke
i allhogestgill - andre i små panne eller gryter.
34. Trulig hadde dei det
35. Og Bukkedalen grn. 6. br. 2. er det i
"bejleka" som nest kalle Olavstogida. Det
vort brukt til å vekte seg i.
36. Nei, dei gjekk dit.
37. Ja, kornbrenningen helst.
38. Nei.
39. Ja,
40. Kjøst det, utan frå Bergen eller i
Haugesund.
41. Vit ikkje.
42. Ja.
43. Knivar og kappseparat.
44. Tok dei helst i lekken, her og høigt.
45. Ja - hofer m. a.
46. Ikkje det eg vit.
- 47-48. Vit ikkje.
- 49-53. Vit ikkje.
Eg har ikkje fått spørslag ja' eller bakes.